

PRIM MINISTRU

Biroul permanent al Senatului

Bp. 207 / 7.08.2025

Biroul permanent al Senatului

254 / 2.09.2025

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019, privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, în sensul condiționării candidaturii de locul nașterii și/sau deținerea unei proprietăți*, inițiată de domnul deputat POT Sergiu - Lucian Matei împreună cu un grup de parlamentari POT (Bp. 207/2025)

I. Principalele reglementări

Prin inițiativa legislativă se propune completarea *Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare*, cu nou articol, respectiv art. 52¹, în sensul condiționării exercitării dreptului de a fi ales ca deputat sau senator de deținerea unei proprietăți cu minim 5 ani anteriori datei alegerilor în circumscripția electorală respectivă sau de nașterea candidatului în unitatea administrativ-teritorială în care candidează.

II. Observații

1. Potrivit dispozițiilor art. 6 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000*¹, soluțiile pe care le cuprinde inițiativa legislativă trebuie să fie temeinic fundamentate, iar instrumentul de prezentare și motivare trebuie să includă motivul emiterii actului normativ, respectiv cerințele care reclamă intervenția normativă, cu referire specială la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse, cu evidențierea elementelor noi, concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare, evaluărilor statistice, referirile la documente de politici publice sau la actul normativ pentru a căror implementare este elaborat respectivul proiect. De asemenea, propunerea trebuie să includă, impactul socioeconomic, impactul financiar asupra bugetului general consolidat, impactul asupra sistemului juridic, consultările derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ, organizațiile și specialiștii consultați, precum și activitățile de informare publică.

Referitor la normele de tehnică legislativă, Curtea Constituțională² a statuat următoarele: *„deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea a constatat că prin reglementarea acestora au fost impuse o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.”*

În acest context, semnalăm că *Expunerea de motive* nu respectă structura prevăzută de dispozițiile ante-menționate, având în vedere că nu sunt indicate lucrările de cercetare, evaluările statistice, referirile la documente de politici publice și nu sunt indicate consultările derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ, organizațiile și specialiștii consultați, precum și activitățile de informare publică.

¹ privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare

² A se vedea, de exemplu, Decizia nr.448 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial nr.5 din 7 ianuarie 2014.

2. Referitor la titlul propunerii, învedereăm faptul că, în conformitate cu art. 41 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000*, „*Titlul actului normativ cuprinde denumirea generică a actului, în funcție de categoria sa juridică și de autoritatea emitentă, precum și obiectul reglementării exprimat sintetic*”. Având în vedere că, evenimentul legislativ presupune în fapt, completarea *Legii nr. 208/2015* cu un nou articol, se impune rectificarea titlului în mod corespunzător. Astfel, analizând conținutul propunerii, evenimentul legislativ este doar de completare, nu și modificare a legii, prin urmare se impun a fi respectate exigențele prevăzute de art. 60 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000*³.

3. Raportat la conținutul inițiativei legislative, observăm că aceasta vizează condiționarea exercitării dreptului de a fi ales ca deputat sau senator de deținerea unei proprietăți cu minim 5 ani anteriori datei alegerilor în circumscripția electorală respectivă sau de nașterea candidatului în unitatea administrativ-teritorială în care candidează.

Din perspectiva principiilor fundamentale ale patrimoniului european electoral, astfel cum acestea au fost stabilite prin *Codul bunelor practici în materie electorală* - Linii directoare și raport explicativ adoptate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei, în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni plenare (Veneția, 18 - 19 octombrie 2002), semnalăm că sufragiul universal constituie un element important al patrimoniului electoral european. În acest sens, *Codul bunelor practici în materie electorală* statuează că drepturile electorale active și pasive pot fi supuse unui număr de condiții, iar la paragraful 6.c. din Raportul explicativ se prevede: „*condiția de reședință poate fi impusă atât în cazul dreptului de a alege cât și a celui de a fi ales. În acest context, reședința înseamnă domiciliul obișnuit. Cât privește alegerile locale și regionale, condiția de rezidență nu este incompatibilă a priori cu principiul sufragiului universal, în cazul în care perioada de rezidență nu depășește câteva luni; o perioadă mai îndelungată este acceptată numai pentru a proteja minoritățile naționale. Din contră, doar un număr mic de state acordă cetățenilor care domiciliază în străinătate dreptul de a alege sau cel de a fi ales. Această*

³ ” (1) Completarea actului normativ constă în introducerea unor dispoziții noi, cuprinzând soluții legislative și ipoteze suplimentare, exprimate în texte care se adaugă elementelor structurale existente, prin utilizarea unei formule de exprimare, cum ar fi: ”După articolul... se introduce un nou articol,..... cu următorul cuprins:”.

practică se poate dovedi abuzivă în anumite cazuri speciale, de exemplu în cazul în care naționalitatea este acordată pe bază etnică. Este posibil ca persoanele cu drept de vot să fie înregistrate pe listele circumscripțiilor electorale unde acestea au rezidența secundară, în condițiile în care ele domiciliază în localitatea respectivă în mod regulat și achită taxele locale, dar, în mod evident, ele nu trebuie să fie înregistrate în același timp pe listele electorale din locul principal de rezidență. Libertatea de circulație a cetățenilor pe teritoriul țării împreună cu dreptul de a reveni în țară în orice moment constituie unul din drepturile fundamentale caracteristice alegerilor cu adevărat democratice. În cazuri excepționale în care persoanele au fost transferate contrar dorinței lor, ei trebuie să beneficieze cu titlu tranzitoriu de posibilitatea de a fi considerați rezidenți la locul anterior de domiciliu". Astfel, precizăm că aceste recomandări, reținute și de Curtea Constituțională în jurisprudența sa constantă⁴, nu pot fi ignorate, chiar dacă nu au caracter obligatoriu.

Cu privire la forța juridică a dispozițiilor *Codului bunelor practici în materie electorală*, în jurisprudența sa⁵, Curtea Constituțională a statuat că, „într-adevăr, acest act nu are un caracter obligatoriu, însă recomandările sale constituie coordonate ale unui scrutin democratic, în raport cu care statele - care se caracterizează ca aparținând acestui tip de regim - își pot manifesta opțiunea liberă în materie electorală, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a dreptului de a fi ales și de a alege, în special". În plus, instanța de contencios constituțional a reținut că „aceste recomandări, nu pot fi ignorate, chiar dacă nu au caracter obligatoriu", iar „caracterul de stat de drept și democratic poate fi analizat și prin prisma recomandărilor elaborate în Liniile directoare ale Comisiei de la Veneția, care reprezintă și reguli cu valoare de principiu și care constituie premisele necesare exercițiului oricărei democrații constituționale"

De asemenea, precizăm că dispozițiile art. 37, alături de cele ale art. 16 alin. (3) și art. 40 din *Constituția României, republicată*, stabilesc doar condițiile de principiu, de fond și de formă pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales, iar *Legea nr. 208/2015* le dezvoltă, în privința alegerilor pentru Camera Deputaților și Senat. În acest cadru, dispozițiile preconizate consacră o

⁴ Decizia nr. 51/2012, Decizia nr. 334/2013, Decizia nr. 146/2019, Decizia nr. 150/2020

⁵ A se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 51/2012, Decizia nr. 334/2013.

- condiție de exercitare a dreptului fundamental de a fi ales în respectivele autorități reprezentative, și anume aceea de a deține o proprietate cu minim 5 ani anteriori datei alegerilor în circumscripția electorală respectivă sau de a se naște în unitatea administrativ-teritorială în care candidează.

4. Considerăm că instituirea unei astfel de condiții ignoră posibilitatea cetățenilor care doresc să candideze la alegerile pentru Camera Deputaților și Senat de a-și exercita în mod neîngrădit dreptul la liberă circulație, respectiv dreptul acestora de a-și stabili în mod liber domiciliul sau reședința în țară, în conformitate cu art. 25 din *Constituție*. În astfel de ipoteze, persoanele în cauză nu pot candida în respectiva circumscripție electorală pentru simplul motiv că nu s-au născut în acea unitate administrativ-teritorială sau că nu dețin în proprietate un imobil.

Față de cele expuse mai sus, apreciem ca intervenția legislativă preconizată este de natură să aducă atingere prevederilor art. 16 alin. (3), art. 36, art. 37 din *Constituție*, dar și recomandărilor *Codului bunelor practici în materie electorală*, adoptat de Comisia de la Veneția.

Totodată, atașăm prezentului punct de vedere opinia Autorității Electorale Permanente cu privire la inițiativă legislativă, transmisă cu adresa nr. 13219/27.06.2025.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere obiectul de reglementare, Parlamentul va decide cu privire la oportunitatea adoptării acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Ilie – Gavril BOLOJAN

PRIM-MINISTRU

**Domnului senator Mircea ABRUDEAN
Președintele Senatului**